

Більш ніж одна мова
основна інформація
для вчителів,
які навчають дво та
багатомовних дітей

Визначення

Часто вважається, що двомовною можна назвати тільки ту людину, яка володіє двома мовами на однаковому, дуже високому рівні і вивчила обидві в ранньому дитинстві. Однак на даний момент вчені не використовують такі тісні рамки визначення.

Двомовною вважається будь-яка людина, яка щоденно спілкується двома мовами і використовує їх навіть далеко не ідеальним способом.

Тому двомовною є не лише дитина, яка росте в сім'ї, де батьки походять з різних країн, але й дитина польського походження, яка приїхала до Польщі, проживши деякий час за кордоном, або дитина-іноземець, яка тільки вивчає польську.

На що слід звернути особливу увагу, працюючи з двомовною дитиною?

- Двомовні діти можуть змішувати обидві мови, і однією з них можуть говорити менш вільно і робити більше помилок. Нічого страшного! Багато залежить від того, скільки дитина спілкується з людьми, які говорять обома мовами. Однак, якщо ми помічаємо, що мовний розвиток дитини є нетиповим для обох мов – дитина не розуміє інструкцій або допускає помилки, коли пише обома мовами, і ці помилки є постійними, – варто скористатися допомогою психолого-педагогічного консультативного пункту та спеціалістів, обізнаних з питання двомовності.
- Двомовні діти часто мають досвід міграції, що може бути джерелом стресу. Коли ми помічаємо тривожні симптоми (наприклад, повторювані епізоди відсутності в школі, часті повідомлення про біль у животі/головний біль), варто поговорити про це з батьками та звернутися за допомогою до психолога.

- Двомовність передбачає відмінності, які можуть призвести до того, що дитина буде відкинута однолітками та/або дискримінована вчителями. Коли дитина багато часу проводить сама і у неї немає друзів, варто поговорити і з дитиною, і з батьками. Ви також можете спробувати вирішити проблему за допомогою шкільного педагога* або шляхом проведення семінарів, наприклад, під час класних годин. Корисні матеріали можна знайти, серед іншого: на сайті Центру розвитку освіти (пл. Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE)).

* Шкільний педагог вирішує конфлікти в шкільному колективі, діагностує проблеми учнів та надає допомогу в їх вирішенні, співпрацює з вчителями та батьками.

Як підтримувати двомовних учнів?

- Намагайтеся адаптувати матеріали та вимоги до мовного рівня дитини. З цим завданням Вам може допомогти психолого-педагогічна консультація.
- Переконайтеся, що дитина розуміє усі інструкції (завдання, домашню роботу, тести) і поясніть їх ще раз, якщо потрібно, використовуючи більш прості слова та речення.
- Підтримуйте зв'язок з батьками: вони – найкраще джерело інформації про дитину. Не заохочуйте їх покинути другу мову і говорити лише польською! Коли ми не можемо зв'язатися з батьками через мовний бар'єр, варто шукати перекладача, який би допоміг нам спілкуватися з батьками. Проте за жодних обставин дитина, її брат чи сестра не повинні бути перекладачем.
- Навіть якщо перша мова дитини може здаватися малокорисною в шкільному контексті, вона психологічно важлива. Це дозволяє дитині підтримувати зв'язки з родиною та культурою, з якої вона походить.

- Проявіть прийняття та повагу до обох мов (і культур) дитини та переконайтеся, що її однокласники в класі мають подібне ставлення.
- Діти-іноземці мають право на культурного помічника та додаткові уроки польської мови (діти, які повертаються до Польщі з-за кордону, також мають право на додаткові уроки польської мови та компенсаційні уроки). Перевірте, чи може Ваша школа працевлаштувати таку людину.
- Пам'ятайте, що не всі проблеми двомовної дитини можуть бути пов'язані з двомовністю. Якщо Ви бачите, що дитина бореться з проблемою, і Ви хочете підтримати дитину, подумайте про інші чинники.

Хто ми?

Bilingualism Matters — це міжнародна організація, метою якої є надання знань про двомовність людям, які найбільше цього потребують: батькам, учителям, психологам і педагогам, які працюють з двомовними та багатомовними дітьми.

При Інституті Психології Ягеллонського Університету діє краківський відділ Bilingualism Matters.

Що ми робимо?

- **Проводимо лекції та семінари для батьків та практиків (польською та англійською мовами).**
- Ми підготовлюємо людей, які навчаються в Ягеллонському університеті, працювати з двомовними та мультикультурними людьми на основі сучасних наукових знань.
- **Ми популяризуємо результати наукових досліджень через сайт www.dwujezycznosc.info**

Де шукати інформацію?

www.dwujezycznosc.info

www.bilingualism-matters.org

www.langusta.psychologia.uj.edu.pl

Перелік корисної літератури, а також посилання на корисні онлайн-ресурси доступні на нашому веб-сайті:

www.bmkrakow.uj.edu.pl

Зв'яжіться з нами!

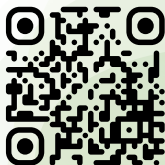
Директор: д-р хаб. Зофія Воднецька,
проф. Ягеллонського університету

Електронна адреса:

bm-langusta@uj.edu.pl

Веб-сайт:

www.bmkrakow.uj.edu.pl

Вподобайте нас на Facebook:

@BilingualismMattersKrakow

Розробка листівки:

д-р Йоанна Гжимала-Мощинська*,
д-р Пауліна Шидловська*,
д-р Йоанна Дурлік*

Наукова консультація:

д-р хаб. Крістіан Бажиковскі*,
проф. д-р хаб. Ева Хаман^,
д-р хаб. Зофія Воднецька, проф.
Ягеллонського університету*

* Інститут Психології Ягеллонського університету

^ Факультет Психології Варшавського університету

Розробка дизайну та друкарні:

Krzysztof Tomaszewski / expo graphic

Український переклад:

Дарина Рубанець

червень 2024